

੧. (ੳ)
- (੧) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਗੇਤਰ ਲਗਾ ਕੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ- (੧)
ਖੁਸ਼
- (੨) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਿਛੇਤਰ ਲਗਾ ਕੇ ਕੋਈ ਦੋ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ- (੧)
ਆਰੀ
- (੩) ਸਮਾਸੀ-ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ - (੧)
ਲੀੜਾ-ਲੱਤਾ
- (ਅ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ ਨਾਵ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਦਵੰਡ ਕਰੋ- (੩)
ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਗੰਦ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ !
- (ਬ)
- (੧) ਰਿਤੂ ਬੋਲਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਜ ਕੱਲ੍ਹ ਰਿਚਾ ਨਾਲ (ਵਾਕ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ)(੧)
- (੨) ਮਤਿ, ਗਾਮਾ, ਸੂਜ, ਸੋਡੀ (ਸ਼ਬਦ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ) (੧/੨ × ੪)
- (ਸ) ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ ਲਗਾਉ- (੩)
ਰਾਮ ਨੇ ਕਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤੇਰੇ ਦੋਸਤ ਨੇ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਆ ਕੇ ਮਿਲ
- (ਹ) ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਕ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰੋ- (੩)
- (੧) ਇਹ ਕੱਪੜਾ ਉੱਨਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨਾ ਇਹ। (ਹਾਂ ਤੇ ਨਾਂਹ)
- (੨) ਮਾਰ ਦਿਉ ਇਸ ਜਾਲਮ ਨੂੰ (ਕਰਤਰੀ ਤੇ ਕਰਮਣੀ)
- (੩) ਤਮਾਸ਼ਾ ਹੋ ਜਾਣ ਪੂਰ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਪੂੱਜਾ। (ਸਧਾਰਨ ਤੇ ਮਿਸ਼ਰਤ)
੨. (ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਦੇ ਵਾਕ ਬਣਾਓ- (੩)
ਪੱਲਾ ਛੁਡਾਉਣਾ, ਨਾਹੁਣ ਹੋਣਾ, ਭਾ ਪੈਣੀ, ਲਾਲੀ ਰਹਿਣੀ, ਰਟ ਲੈਣਾ
- (ਅ) ਦਿੱਤੇ ਅਖਾਣ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ- (੨)
- (੧) ਮਥੁਰਾ ਤੀਨ ਲੋਕ ਤੇ ਨਿਆਰੀ
- (੨) ਸਿਰੋਂ ਗੰਜਾ ਜੋੜਾ ਕੰਘੀਆਂ ਦਾ

੪. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖੋ- (੮)
- (ੳ) ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਲੋੜ
  - (ਅ) ਮਹਿੰਗਾਈ
  - (ੲ) ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨ
  - (ਸ) ਮਨਿਜ਼ੀਤੈ ਜਗਜੀਤ
  - (ਹ) ਜੇ ਮੈਂ ਅਧਿਆਪਕ ਹੋਵਾਂ
੫. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾ ਕਰਕੇ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਵੀ ਦਿਓ- (੧੦)
- ਮੈਸਕਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਆਦਮੀ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਸਾਂਤ ਹੋ ਕੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦਾ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕਲ ਵਿੱਚ ਸੋਚਣ ਤੇ ਅਸਲੀ ਅਨੰਦ ਮਾਨਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਹੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਆਗੂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬੇਮੁੱਖ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਰਸਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਜੜ ਆਦਮੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਸਾਡੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਆਰਥਕ ਤੇ ਸਮਾਜਕ ਰਹੁਰੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਆਦਮੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਆਦਮੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।
੬. ਲਿਖੇ ਪਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ- (੮)
- (ੳ) ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁੱਖ-ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
  - (ਅ) ਸਾਕਾ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
  - (ੲ) ਟਾਲਸਟਾਏ ਦਾ ਪਾਲਣ- ਪੋਸ਼ਣ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤਾ?
  - (ਸ) ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?
  - (ਹ) ਨਾਮਧਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਕਿੱਥੇ ਸੀ?
  - (ਕ) ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਕਿਹੜੀ ਪੱਤੀ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ?
  - (ਖ) ਖਾਲਸਾ ਟਰੈਕਟ ਸੂਸਾਇਟੀ ਦਾ ਮੁੱਢ ਕਦੋਂ ਬੱਝਾ?
  - (ਗ) ਟੁੱਟੀ ਭੱਜੀ ਨੌਕਰੀ ਪਾਠ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਕਾਹਦੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ?
੭. ਦਿੱਤੇ ਪਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ 40-45 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ- (੧੮)
- (ੳ) ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾ ਬਿਹਬਲਤਾ ਤੋਂ ਸੰਤੋਖ ਤਕ ਦਾ ਸਫਰ ਕਿਵੇਂ ਬਿਆ- ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ?
  - (ਅ) ਸੇਖ ਫਰਦਿ ਅਨੂਸਾਰ ਕਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਧਰਤੀ ਤੇ ਭਾਰ ਹਨ?

- (ੳ) ਕਿਤਨੀਆਂ ਹੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਪਰਦੇ ਤੇ ਅਕਸ ਪਾ ਗਈਆਂ-ਭੇਰੇ ਪੂਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੇਖਕ ਕਿਹੜੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ?
- (ਸ) ਫਰੀਦ ਅਨੂਸਾਰ ਕਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਧਰਤੀ ਤੇ ਭਾਰ ਹਨ? ਤੇ ਕਿਉਂ?
- (ਹ) ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਨਗਰ ਕਿਉਂ ਵਸਾਇਆ?
- (ਕ) ਰਾਧਾ ਕਿਸ਼ਨਨ ਦੀ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਖੋਜ ਦੀ ਕੀ ਵਿਧੀ ਸੀ?
- (ਖ) ਅਨੇਕ ਦੁੱਖ ਭੋਗ ਕੇ ਕਲਕੱਤੇ ਪੁੱਜੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਬੀਤੀ?
- (ਗ) ਕਸਤੂਰੀ ਵਾਲਾ ਮਿਰਗ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
- (ਘ) ਮਰਦਾਨਾ ਵਾਰ –ਵਾਰ ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਕੌਲ ਕਿਉਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- (ਙ) ਟਾਲਸਟਾਏ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸਖ਼ਲ ਖੋਲਿਆ? ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਿਉਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ?

੮. ਪੈਰੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਪਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ- (੪)

- ਖੋਈ ਮੁਸਤਬਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਿਠਾ ਛੱਡਿਆ ਅੰਦਰ? ਨਾ ਹਜ਼ੂਰ ਸਬ ਸ਼ਰੀਫ ਲੋਕ ਨੇ।
(ੳ) ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
(ਅ) ਮੁਸਤਬਾ ਅੰਦਰ ਬਿਠਾਉਣ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?
(ੳ) ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਨੂੰ, ਕਿਸ ਨੇ ਕਹੇ?

੯. ਕੋਊ ਨਾ ਨਿਭਹਿਓ ਸਾਥਿ ਇਕਾਂਗੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੇਵਲ ੧੦੦-੧੨੦ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ। (੫)

੧੦. ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਕੀ-ਕੀ ਜਤਨ ਕੀਤੇ? (੫)

੧੧. ਦਿੱਤੇ ਕਾਵਿ-ਬੰਦਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ- (੫×੨=੧੦)

- ਸਗਲ ਸਮਗਰੀ ਤੁਮਰੇ ਸੂਤਰਧਾਰੀ॥ ਤੁਮਤੇ ਹੋਇ ਸੁ ਆਗਿਆਕਾਰੀ॥
ਤੁਮਰੀ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਟੁਮ ਹੀ ਜਾਨੀ॥ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਸਦਾ ਕੂਰਬਾਨੀ॥
(ੳ) ਕਵੀ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
(ਅ) ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
(ੳ) ਗਤਿ-ਮਿਤਿ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?

(੨) ਕਿੱਥੇ ਗਈਆਂ ਭੈਣਾਂ
ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਗਈਆਂ ਮਾਂਵਾਂ?
ਸ਼ੋਹਣੀਆਂ ਪਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਿਆਵਾਂ।

- (ੳ) ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਕਵੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
(ਅ) ਮਾਂਵ'-ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਕਿਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ?
(ੲ) ਥਲ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਮਰੀ ਸੀ?
(ਸ) ਸ਼ੋਹਣੀ ਨੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣ ਦਿੱਤੀ ਸੀ?

Paper Prepared by
Mrs. Kulwinder Kaur M.A. B.ed
Bathinda
Phone – 09872600247